

ROBERT PLAGA

ministr školství, mládeže a tělovýchovy

Praha, 22. dubna 2020

Č. j.: MSMT-17531/2020-1

Vážená paní předsedkyně,
Vážený pane předsedo,

rád bych Vás tímto oslovil v souvislosti se současným pandemickým rozšířením nového druhu koronaviru SARS-CoV-2 a jím způsobeného onemocnění Covid-19, které přináší před celosvětovou vědeckou komunitu jednu z nejnaléhavějších výzev posledních desetiletí. Ve srovnání se svým významem srovnatelnými výzvami – např. v podobě prohlubující se klimatické změny – je to přitom akutnost a okamžité zdravotní, sociální a ekonomické dopady, tedy i nezbytnost rychlého řešení, které nynější pandemii odlišují od výzev, jež jsou, co do jejich významu a dopadu na každodenní život lidské společnosti, bezesporu neméně důležitými.

Role výzkumu, vývoje a inovací jsou za aktuálně panující situace nenahraditelnými, protože je zřejmé, že kýžené odpovědi na probíhající pandemii musí být v tento moment primárně znalostního charakteru. Jinými slovy, řešení, jež očekáváme v podobě vývoje vakcíny proti novému druhu koronaviru SARS-CoV-2 a léčiv efektivně reagujících na onemocnění Covid-19, vzniknou ve vědeckých laboratořích. Současně poté i rozhodnutí, s potřebou jejichž přijímání jsou konfrontovány politické reprezentace států po celém světě, by měla být zakládána na znalosti relevantních dat a poznatků z těchto dat vyplývajících.

Pro-aktivní přístup výzkumné obce všech segmentů v hledání odpovědi na panující výzvy můžeme již dnes považovat za bezprecedentní a hlavně nedocenitelný. Výzkumná zařízení přitom neplní pouze svou primární roli, za níž lze v daném kontextu považovat například již zmiňovaný vývoj vakcíny a léčiv, nicméně velmi intenzivně se zapojují rovněž do dalších činností spočívajících, ať už ve zmírnění dopadů nákazy SARS-CoV-2 / Covid-19 na zdravotnický a jiný personál, či v poskytování výzkumných kapacit pro testování odebíraných vzorků, vývoj účinných testovacích sad nebo realizaci populačních studií. Toto nezměrné úsilí lze pozorovat ve všech sférách a úrovních vědecké komunity a nepochybně potvrzuje nezbytnost výdajů směřujících na výzkum, vývoj a inovace z veřejných prostředků.

Rád bych poukázal na multilaterální aktivity a řadu zásadních kroků, které jsou konány na evropské úrovni. Nezbytná okamžitá reakce výzkumných stakeholderů na nynější koronavirovou pandemii vede k účinné koncentraci a koordinaci kapacit, zdrojů a prostředků, jimiž výzkumná komunita pro boj s nákazou SARS-CoV-2 / Covid-19 disponuje. Zastřešující dokument, který vznikl v uplynulých několika týdnech na platformě členských států EU a Evropské komise – tzv. Akční plán „ERAvsCorona“ – zceluje toto úsilí na celoevropské úrovni, resp. přináší širokou škálu opatření představujících odpověď na nynější pandemii. Tento dokument tedy přináší rámec dosavadních iniciativ rozvíjených v boji se SARS-CoV-2 / Covid-19.

Jedním z klíčových nástrojů implementace Akčního plánu je již nyní 8. rámcový program EU pro výzkum a inovace Horizont 2020 (2014–2020), v jehož první speciálně zacílené výzvě bylo podpořeno celkem 18 evropských výzkumných projektů zaměřených do oblasti rozvoje diagnostiky a vývoje vakcíny a léčiv proti SARS-CoV-2 / Covid-19, a to v souhrnné výši dosahující takřka 50 mil. EUR. Součástí Akčního plánu je poté mobilizace dalších rozpočtových prostředků rámcového programu Horizontu 2020 a vyhlášení dalších výzev zvláště zaměřených na problematiku SARS-CoV-2 / Covid-19. Více informací o iniciativách rozvíjených na evropské úrovni lze nalézt na [webových stránkách Evropské komise](#).

Pokud něco jednoznačně rezonuje napříč celou Evropou, poté se jedná o konsensus nad klíčovým prvkem sdílení vědeckých dat a výsledků výzkumu na bázi otevřené vědy. Jedině tak dojde k co největší mobilizaci excelentních výzkumných pracovníků, jejich vzájemné inspiraci a bude zabráněno duplikaci jejich úsilí a bude možné společnými silami přispět k vývoji léčiv a vakcín. S tím souvisí také nutnost mobilizovat a otevřít výzkumným pracovníkům kapacitu velkých výzkumných infrastruktur, vědeckých dat, jakož i vysoce výkonných výpočetních kapacit. Právě výzkumné infrastruktury sehrávají stěžejní úlohu ve střetu se SARS-CoV-2 / Covid-19, protože vědeckým pracovníkům poskytují jedinečné portfolio znalostní báze, technologických zařízení a datové základny pro realizaci studií a výzkumů souvisejících se současnou pandemickou nákazou. Evropské strategické fórum pro výzkumné infrastruktury (ESFRI), jemuž aktuálně předsedá ČR, proto shromažďuje veškeré nabídky výzkumných infrastruktur evropského a i národního charakteru k využití jejich experimentálních kapacit na základě preferenčního otevřeného přístupu. Databáze takto nabízených služeb výzkumných infrastruktur je k dispozici na [webových stránkách ESFRI](#). Analogický přístup na národní úrovni ČR poté představuje iniciativa Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v podobě ustavení speciální rubriky [webových stránek velkých výzkumných infrastruktur ČR](#) věnované právě SARS-CoV-2 / Covid-19.

Informační servis je ve stávající situaci obecně vysoce důležitý, jelikož nejrůznějších, nově vznikajících nebo v důsledku pandemie modifikovaných iniciativ, generuje v rámci Evropského výzkumného prostoru velké množství. Ve snaze zprostředkovat veškerá nejaktuálnější opatření a kroky Evropské komise ve střetu s pandemií SARS-CoV-2 / Covid-19, která souvisí s agendou výzkumu, vývoje a inovací, proto vytvořilo Technologické centrum AVČR – v roli Národního kontaktního bodu ČR pro rámcové programy EU pro výzkum a inovace – [aktualizovaný rozcestník](#), obsahující informace o možnosti zapojení výzkumných institucí a podniků ČR do aktivit, které přispívají k adresování pandemických výzev. V rozcestníku lze nalézt mj. i informace o nově vyhlášených výzvách pro předkládání návrhů projektů týkajících se studií a výzkumů realizovaných v reakci na pandemii SARS-CoV-2 / Covid-19 a i řadu dalších informací evropské relevance ve spojitosti se SARS-CoV-2 / Covid-19.

Věřím, že všechny výše uvedené informační rozcestníky se stanou vítaným zdrojem informací pro Vás i co nejvíce aktivních vědců.

Vážená paní předsedkyně, vážený pane předsedo, současná situace má pro nás všechny významnou vypovídací hodnotu pro naše debaty v době „post-covidové“. Tradiční témata multidisciplinarity výzkumu a vzájemná provázanost (podmíněnost) inovací, resp. aplikovaného výzkumu tím základním, jsou potvrzována v podstatě v přímém přenosu. Proto by nás, po vyřešení nezbytných akutních a více fokusovaných problémů, současná situace měla vést ke komplexnímu pohledu na budoucí směřování výzkumné politiky v ČR. Ukazuje se totiž, že dlouhodobě budovaná robustní kapacita výzkumu, s flexibilním a variabilním využitím, tvoří součást strategické infrastruktury státu, a je proto nezbytné ji nejen zachovat, ale i nadále rozvíjet.

U vysokých škol se navíc též ukazuje jako zásadní sepjetí vzdělávání a výzkumu generující koncentrovaná ohniska lidského i technologického know-how. V této souvislosti nesmí zapadnout ani skvělé úsilí vědců mimo medicínské nebo přírodovědné obory, protože dopady, které pandemie SARS-CoV-2 / Covid-19 přináší, jsou nejen zdravotního, ale i sociálního a ekonomického charakteru.

V rámci debat o tvorbě rozpočtu se potvrzuje princip stvrzený společným Memorandem o postupném navyšování institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací, kteréhož jste signatáři, stejně jako princip nezbytné koncentrace prostředků na rozvoj velkých výzkumných infrastruktur, tedy aktivit směřujících ke koncentraci znalostně a technologicky vysoce náročných kapacit pro provádění špičkového výzkumu, vývoje a inovací v ČR a na mezinárodní, resp. celosvětové scéně.

Závěrem mi dovolu, bych ještě jednou vysoce ocenil aktivity, které výzkumné prostředí v ČR ve veřejném zájmu rozvíjí a přispívá tak k našemu společnému cíli a k překonání nesnadných časů, v nichž se nacházíme.

Přeji Vám pevné zdraví do, věrme, světlejších zítřků a pozitivního ducha!

S pozdravem

Vážená paní
prof. RNDr. Eva Zažímalová, CSc.
předsedkyně
Akademie věd ČR
Národní 3
117 20 Praha 1

Vážený pan
prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.
předseda
Česká konference rektorů
Žerotínovo náměstí 9
601 77 Brno

Na vědomí:

Vážený pan
doc. Ing. Karel Havlíček, Ph.D., MBA.
místopředseda vlády, ministr průmyslu a obchodu a ministr dopravy
Ministerstvo průmyslu a obchodu
Praha